

ZUS dla Seniora

W numerze

EMERYTURY I RENTY TRZEBA WALORYZOWAĆ

s. 2

ZUS NIE ZBANKRUTUJE

s. 3

ORZECZENIA LEKARSKIE

s. 4

Szanowni Państwo!

Z inicjatywy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pojawia się nowe czasopismo adresowane specjalnie do seniorów. Osoby starsze znajdą tu ważne informacje o systemie emerytalnym, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, wyjaśnienia. Jednym zdaniem: wszystko, co chcecie wiedzieć o swoich emeryturach – w jednym miejscu.

Zachęcam do lektury.

Elżbieta Ostrowska

przewodnicząca Zarządu Głównego, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów

Drodzy Emeryci i Rencisci!

9 maja br. zawaraliśmy z Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów porozumienie o współpracy edukacyjnej. Chcemy wspólnie rozpowszechnić wiedzę o ubezpieczeniach społecznych. Stąd pomysł na nowe czasopismo „ZUS dla Seniora”. Znajdą w nim Państwa wszystkie interesujące Państwa informacje – od nowości w przepisach po wyjaśnienia ekspertów w konkretnych sytuacjach. Zachęcamy do współpracy, kontaktów z nami – zgłaszania tematów, przesyłania pytań.

prof. Gertruda Uścińska

prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

! AKTUALNOŚCI

Od października obniżony wiek emerytalny

Od 1 października 2017 r. zmienia się powszechny wiek emerytalny. Wynosi on od tego dnia:

- 60 lat – dla kobiet,
- 65 lat – dla mężczyzn.

Osoby, które osiągnęły obniżony wiek emerytalny przed 1 października, już od tej daty mogą przejść na emeryturę. Mogą zatem składać do nas wnioski.

WAŻNE! Osiągnięcie wieku emerytalnego nie oznacza, że trzeba przejść na emeryturę. To prawo, a nie obowiązek. Każdy dodatkowy rok pracy to wyższa emerytura.

● EMERYTURY

Od czego zależy wysokość emerytury

Kwoty emerytur różnią się od siebie. Skąd wynikają te różnice?

Emeryturę osób urodzonych po 1948 r. wyliczamy w następujący sposób:

1. najpierw sumujemy:
 - zwaloryzowane składki na ubezpieczenie emerytalne (opłacone od 1999 r. i zapisane na indywidualnym koncie emerytalnym ubezpieczonego) oraz
 - zwaloryzowany kapitał początkowy (środki ustalone na podstawie składek opłaconych przed 1999 r.);

2. otrzymaną kwotę dzielimy przez średnie dalsze trwanie życia (jest to liczba miesięcy życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę wnioskodawcy – według tabel, które podaje w komunikatach Główny Urząd Statystyczny).

Oznacza to, że wyższą emeryturę dostaną osoby, które:

- mają na prowadzonym przez nas koncie wysoki kapitał początkowy i dużo składek,
- odeszły na emeryturę w późnym wieku (wtedy dalsze trwanie życia jest krótsze).

WAŻNE! Emerytura osób urodzonych po 1948 r. zależy od stanu konta emerytalnego i wieku przejścia na emeryturę.

Emerytury dla osób urodzonych przed 1949 r. i niektórych osób urodzonych w latach 1949–1968 liczymy według innych zasad. Wysokość tych emerytur zależy od okre-

sów składkowych i nieskładkowych, otrzymywanego wynagrodzenia oraz kwoty bazowej.

Taką emeryturę obliczamy, sumując:

- 24% kwoty bazowej,
- po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
- po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych.

Kwota bazowa to 100% przeciętnego wynagrodzenia z poprzedniego roku kalendarzowego pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia społeczne.

Podstawa wymiaru to przeciętne wynagrodzenie:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych albo
- z 20 lat kalendarzowych, wybranych z całego okresu ubezpieczenia.

Okresy składkowe to okresy związane z aktywnością zawodową, m.in.: okresy:

- zatrudnienia (np. na podstawie umowy o pracę),

➔ czytaj więcej na str. 2

Emerytury i renty trzeba waloryzować

Wypłacamy emerytury i renty dla ponad 7 mln Polaków. Wszystkie świadczenia co roku waloryzujemy. Na czym polega ta waloryzacja i dlaczego co roku jest inna?

Przyznajemy emeryturę lub rentę w konkretnej kwocie. Podajemy ją w decyzji o przyznaniu świadczenia.

Czy kwota świadczenia powinna być stała?

Oczywiście, że nie. Przecież wszyscy zauważamy, że ceny większości towarów i usług nieustannie rosną. Związane jest to przede wszystkim z inflacją. Jeśli wysokość świadczenia byłaby stała, to emeryt czy rencista za otrzymaną kwotę mógłby kupować coraz mniej. To prowadziłoby do ubożenia świadczeniobiorców.

Aby uniknąć takiej sytuacji, co roku podnosimy wysokość emerytur i rent, czyli je waloryzujemy. Zasady waloryzacji zależą od sytuacji gospodarczej kraju (m.in. od inflacji oraz wzrostu gospodarczego).

Jakie są rodzaje waloryzacji

Dotychczas stosowaliśmy trzy rodzaje waloryzacji:

1. procentową – polega ona na pomnożeniu świadczenia oraz kwoty, od której obliczamy wysokość emerytury lub renty (czyli podstawy wymiaru świadczenia) przez wskaźnik waloryzacji,
2. procentowo-kwotową – polega ona na pomnożeniu świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji, przy jednoczesnej gwarancji kwoty minimalnej waloryzacji (np. przy ostatniej waloryzacji emerytur było to 10 zł),

3. kwotową – polega ona na podwyższeniu wszystkich świadczeń o taką samą kwotę.

WAŻNE! Wskaźnik waloryzacji procentowej to liczba (wyrażona w procentach), przez którą mnożymy świadczenie. Na przykład emerytura w wysokości 1500 zł z waloryzowaną o wskaźnik 101,5% wynosi 1522,50 zł. Wskaźniki waloryzacji ogłasza minister rodziny, pracy i polityki społecznej w komunikacie w „Monitorze Polskim”.

Wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2017 r. wyniósł 100,44%. Waloryzacja nie mogła być przy tym niższa niż:

- 10 zł – w przypadku emerytur (oprócz tych emerytur, które 28 lutego 2017 r. były niższe niż 882,56 zł i których nie dotyczy gwarancja podwyższenia do najniższego świadczenia), emerytur pomostowych, nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, rent z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz rent rodzinnych,

- 7,50 zł – w przypadku rent z tytułu częściowej niezdolności do pracy,
- 5 zł – w przypadku emerytur częściowych (nie dotyczyło to emerytur częściowych, które 28 lutego 2017 r. były niższe niż 882,56 zł).

Waloryzacja nie jest podwyżką. Wprowadzamy ją, by zaktualizować kwotę świadczenia proporcjonalnie do zmieniających się warunków ekonomicznych. Waloryzacja ma zapobiegać obniżeniu realnej wartości świadczenia ze względu na inflację (wzrost cen towarów i usług) oraz częściowo uwzględniać krajowy wzrost gospodarczy.

Czy trzeba składać wniosek

Waloryzujemy świadczenia raz w roku (w marcu) z urzędu. Oznacza to, że nie trzeba w tej sprawie składać żadnych wniosków. Każdy świadczeniobiorca otrzymuje od nas decyzję z nową, wyższą kwotą emerytury lub renty po waloryzacji. Waloryzujemy też dodatki oraz inne świadczenia.

Od czego zależy wysokość emerytury

→ ciąg dalszy ze str. 1

- samodzielnego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe (np. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej), lub inne okresy uznane za składkowe, np. okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim czy pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Okresy nieskładkowe to okresy braku aktywności zawodowej, m.in. okresy:

- nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, jeśli jest ukończona,

- niewykonywania pracy z powodu opieki nad dzieckiem w wieku do 4 lat,
- pobierania zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego.

Gwarancja minimalnej emerytury

Aby otrzymać emeryturę, osoby, które urodziły się po 1948 r., muszą mieć jakikolwiek okres ubezpieczenia i osiągnąć wiek emerytalny. Jeśli jednak dana osoba pracowała krótko, np. rok, i odłożyła mało składek, otrzyma bardzo niską emeryturę. To tzw. emerytury groszowe.

Aby otrzymać emeryturę w gwarantowanej przez państwo wysokości trzeba mieć określony staż, czyli okresy

składkowe i nieskładkowe. Od 1 października 2017 r. kobiety muszą mieć 20 lat stażu, a mężczyźni – 25. Wtedy przysługuje emerytura w wysokości nie niższej niż 1000 zł brutto.

Oznacza to, że jeśli wyliczona emerytura jest niższa, a dana osoba spełni warunek stażowy, to jej świadczenie podwyższymy do 1000 zł.

Świadczenie honorowe dla stułatków

Osoba, która ukończy 100 lat, otrzymuje tzw. świadczenie honorowe. Wynosi ono około 3,5 tys. zł brutto. W marcu 2017 r. ZUS wypłacił takie świadczenie dla 2150 osób.

ZUS nie zbankrutuje

O sytuacji finansowej systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce mówi się bardzo dużo. Coraz częściej słychać o bankructwie ZUS. Czy te informacje są prawdziwe? Czy faktycznie emeryci i renciści mogą nie dostać swoich świadczeń?

W naszym systemie emerytalnym obowiązuje zasada solidarności międzypokoleniowej. Oznacza to, że osoby, które pracują, płacą co miesiąc składki do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS). Z tych pieniędzy na bieżąco wypłacamy świadczenia. Dbamy o to, żeby wszyscy terminowo opłacali składki, a emeryci i renciści dostawali swoje świadczenia na czas.

WAŻNE! ZUS to nie Fundusz Ubezpieczeń Społecznych. ZUS jedynie zarządza tym funduszem.

ZUS nie ma wpływu na wysokość świadczeń, które wypłaca. To, jak są one obliczane, wynika z ustaw. My zbieramy składki i wypłacamy świadczenia. Między Funduszem Ubezpieczeń Społecznych a nami jest rozdzielność bilansowa, która gwarantuje, że ani jedna złotówka ze składek nie wpływa na konto ZUS.

Fundusz Ubezpieczeń Społecznych składa się z czterech funduszy:

- emerytalnego,
- rentowego,
- chorobowego,
- wypadkowego.

To do nich trafiają składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe). Z tych pieniędzy wypłacamy świadczenia.

Czy z wpłat do FUS wystarcza pieniądze na bieżące wypłaty

Od wielu lat składki, które wpływają do FUS, nie wystarczają na wypłatę emerytur i rent. Jest to tzw. deficyt FUS.

Mimo że składek wpływa za mało, wszyscy emeryci i renciści dostają świadczenia w pełnej wysokości i zawsze na czas. Jak to się dzieje? Deficyt FUS pokrywa m.in. dotacją z budżetu państwa. Każdy emeryt i rencista musi otrzymać swoje świadczenie. Gwarantuje mu to państwo i Konstytucja.

Skąd się bierze deficyt FUS

System emerytalny jest związany z sytuacją demograficzną naszego kraju. W ostatnich latach zmienia się struktura polskiego społeczeństwa. Rodzi się mało dzieci, co powoduje, że coraz mniej osób pracuje i płaci składki, a rośnie liczba osób w wieku poprodukcyj-

nym (świadczeniobiorców). Dodatkowo Polacy żyją coraz dłużej i dłużej pobierają emerytury. To powoduje, że dysproporcja między wpłatami składek i wypłatami świadczeń z FUS będzie się utrzymywać.

Deficyt funduszu ubezpieczeń społecznych występuje nie tylko w Polsce. Nowoczesne społeczeństwa borykają się z podobnym problemem. Oznacza to, że większość krajów na świecie musi dotować swoje systemy emerytalne z budżetu państwa.

Czy deficyt zagraża wypłatom świadczeń

Deficyt można prognozować. Zatem co roku rząd wie, jaką kwotę zaplanować w budżecie na dotację do FUS

w kolejnych latach. To powoduje, że deficyt FUS nie jest zaskoczeniem. Deficyt nie zagraża wypłatom emerytur i rent, które zawsze wypłacamy w pełnej wysokości i na czas.

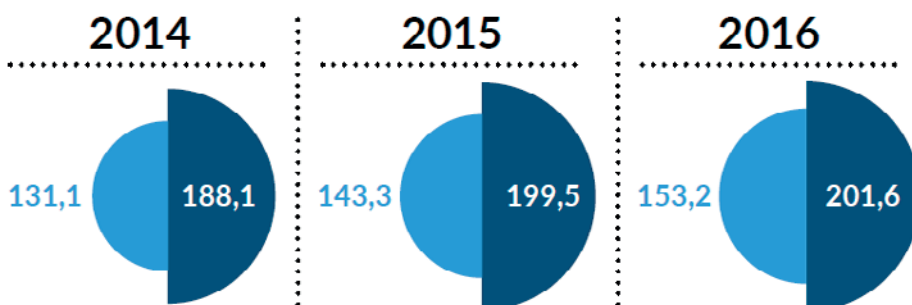
WAŻNE! Deficyt FUS wynika z demografii. Działalność ZUS nie jest finansowana ze składek emerytalnych.

W ostatnich latach składki, które wpływają do FUS, pokrywają w coraz większej części wypłatę świadczeń. Oznacza to, że sytuacja finansowa FUS się stabilizuje. Większe wpływy do FUS (pomimo niekorzystnej sytuacji demograficznej w kraju) wynikają ze wzrostu płac Polaków, lepszej sytuacji gospodarczej i sprawnego ściągania składek.

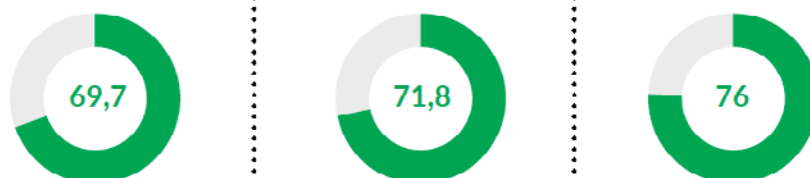
Wpływy ze składek a wydatki FUS

(w mld zł)

wpływy ze składek ● wydatki na świadczenia

procent pokrycia wydatków składkami

Orzeczenia lekarskie w pytaniach i odpowiedziach

Aby otrzymać niektóre świadczenia, np. rentę z tytułu niezdolności do pracy, lekarz orzecznik ZUS musi stwierdzić niezdolność do pracy. Wydaje on orzeczenie, na podstawie którego my wydajemy decyzję i wypłacamy świadczenia.

Kto stwierdza niezdolność do pracy

Orzeczenie wystawia lekarz orzecznik ZUS. Aby je otrzymać, do wniosku, np. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, trzeba dołączyć zaświadczenie o stanie zdrowia od swojego lekarza, który prowadzi leczenie. Wysyłamy wtedy informację o terminie wizyty u lekarza orzecznika ZUS, który na podstawie badania i dokumentów wystawia orzeczenie.

Istotne jest to, że lekarz orzecznik ZUS nie stawia nowej diagnozy. Ustala jedynie, czy dane schorzenia spowodowały niezdolność do pracy. Bierze przy tym pod uwagę wykształcenie czy kwalifikacje badanej osoby.

Co oznacza niezdolność do pracy

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej ze swoimi kwalifikacjami.

WAŻNE!

Od stopnia niezdolności do pracy zależy wysokość renty.

Na jaki okres lekarz orzeka niezdolność do pracy

Orzeczenie o niezdolności do pracy można otrzymać na okres do 5 lat. Po tem można starać się o kolejne. Jeśli jednak według wiedzy medycznej nie ma rokowań, że osoba odzyska zdolność do pracy przed upływem 5 lat, lekarz orzecznik ZUS może wydać orzeczenie na dłuższy okres.

Czy niezdolność do pracy oznacza niepełnosprawność

Niezdolność do pracy często jest mylna z niepełnosprawnością. A są to dwa zupełnie inne pojęcia. Osoba z niepełnosprawnością nie musi być niezdolna

do pracy. Każdy z nas z pewnością zna osobę z niepełnosprawnością, która pracuje (np. niewidomy masażysta, pracownik biurowy na wózku inwalidzkim).

WAŻNE!

Niezdolność do pracy nie równa się niepełnosprawności.

Lekarze orzecznicy ZUS – co robią

To lekarze specjaliści, przygotowani do orzekania o niezdolności do pracy. Przyjmują umówionych klientów w naszych placówkach.

Lekarz orzecznik ZUS może kierować klienta na dodatkowe badania, obserwację do szpitala lub na dodatkową konsultację do innego lekarza specjalisty.

W 2016 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali łącznie 1143,5 tys. orzeczeń.

Czy można zakwestionować orzeczenie

Osoba, która nie zgadza się z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS, może w ciągu 14 dni od dnia, w którym je otrzyma, złożyć sprzeciw. Rozpatruje go komisja lekarska.

EMERYTURY

Więcej emerytów i rencistów z kontem bankowym

Obecnie ponad 67% naszych klientów otrzymuje świadczenia na rachunek bankowy. To bardzo bezpieczna i wygodna forma wypłaty.

Nie trzeba zakładać konta bankowego, aby otrzymywać od nas co miesiąc emeryturę czy rentę. Decyzja zależy od Ciebie. Zachęcamy jednak do tego. Gotówka w domu to pokusa dla złodziei i naciągaczy. Jeśli będziesz mieć rachunek bankowy, nie będziesz czekać co miesiąc na listonosza. Będziesz też korzystać z możliwości, jakie daje bankowość elektroniczna, np. robić przelewy, czyli opłacać rachunki z domu, płacić za swoje zakupy kartą zbliżeniową.

Współpracujemy z bankami aby negocjować dla emerytów i rencistów promocyjne warunki otwarcia i prowadzenia rachunku bankowego. O korzystnych ofertach (0 zł za podstawowe usługi) będziemy informować w „ZUS dla Ciebie” i na naszej stronie internetowej.

WSKAŹNIKI

Najniższe emerytury i renty

Od 1 marca 2017 r. najniższe świadczenia wynoszą:

- emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renta rodzinna – 1000,00 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 750,00 zł,
- renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową i renta rodzinna wypadkowa – 1200,00 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową – 900,00 zł.

Limity dla osób, które dorabiają do emerytury lub renty

Zmniejszy Twoją emeryturę lub rentę, jeśli Twój przychód przekroczy:

- od 1 stycznia 2017 r. – 2838,60 zł,
- od 1 marca 2017 r. – 2953,30 zł,
- od 1 czerwca 2017 r. – 3047,50 zł,
- od 1 września 2017 r. – 2954,50 zł.

Zawiesimy Twoją emeryturę lub rentę, jeśli Twój przychód przekroczy:

- od 1 stycznia 2017 r. – 5271,60 zł,
- od 1 marca 2017 r. – 5484,60 zł,

- od 1 czerwca 2017 r. – 5659,70 zł,
- od 1 września 2017 r. – 5486,90 zł.

Dodatki do emerytur i rent

Od 1 marca 2017 r. dodatki wynoszą:

- dodatek pielęgnacyjny, za tajne nauce – 209,59 zł,
- dodatek pielęgnacyjny dla inwalidy wojennego całkowicie niezdolnego do pracy i samodzielnej egzystencji – 314,39 zł,
- dodatek dla sieroty zupełnej – 393,93 zł,
- dodatek kombatancki, świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego – 209,59 zł,
- dodatek kompensacyjny – 31,44 zł.

